

17.11.2016

Презентація і обговорення Форсайту соціально-економічного розвитку України на середньостроковому (до 2020 року) та довгостроковому (до 2030 року) часових горизонтах

17 листопада в НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» відбувся форум «Форсайт та побудова стратегії соціально-економічного розвитку України на середньостроковому (до 2020 року) та довгостроковому (до 2030 року) часових горизонтах» ([НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»](#)).

Для учасників форуму було проведено презентацію Форсайту соціально-економічного розвитку України на середньостроковому (до 2020 р.) та довгостроковому (до 2030 р.) часових горизонтах.

Нагадаємо, форсайт (від англ. Foresight – погляд у майбутнє, передбачення) – це широкомасштабне дослідження соціально-економічного сегменту суспільства з метою його реформування в бажаному напрямі, оцінка наявності людського капіталу, спроможного здійснити необхідні перетворення, та дій влади в середньостроковій та довгостроковій перспективі тощо. У багатьох розвинутих країнах (зокрема, у Канаді, Японії, Німеччині, Франції, Бельгії) такі дослідження використовуються для стратегічного планування. Для інших – а це такі успішні нині країни, як Сінгапур, Південно-Африканська Республіка, Ізраїль тощо – вони стали ефективним інструментом, за допомогою якого вдалося збудувати ефективну стратегію виходу з кризи. Уряди багатьох держав на проведення та оновлення таких досліджень щорічно виділяють фінансування. На жаль, українська влада поки що не розглядає форсайт як дієвий інструмент при формуванні стратегії розвитку держави. Натомість науковці та представники бізнесу впевнені, що Форсайт соціально-економічного розвитку України дозволить стратегічно правильно зазирнути у майбутнє і сформувані більш ефективні подальші дії.

Форсайт для України виконали науковці Світового центру даних з геоінформатики і сталого розвитку Міжнародної ради з науки (ICSU) при Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» та Інституту прикладного системного аналізу НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» МОН України та НАН України на замовлення фундації «Аграрна наддержава».

Це вже третій Форсайт, проведений у стінах Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» (про попередній ми повідомляли раніше – див. <http://kpi.ua/15-10-31>, <http://kpi.ua/15-11-12>, <http://kpi.ua/15-12-09-forum>). Участь у роботі над ним взяли п'ятдесят експертів і більше сорока математиків, програмістів та інших фахівців. Нове дослідження значно поглиблює результати попередніх, зокрема, у його межах виконавці провели оцінку наявності в країні людського капіталу,

спроможного здійснити позитивні перетворення, запропонували п'ятдесят головних дій влади у формі стратегії соціально-економічного розвитку України у середньостроковій та довгостроковій перспективі та інше.

Участь в обговоренні Форсайту взяли високопосадовці органів державної влади, народні депутати України, науковці, керівники громадських організацій та бізнесмени. Тобто представники саме тих структур, від яких безпосередньо залежить, які саме шляхи обиратиме наша країна, прямуючи у майбутнє.

Дослідження присвячено форсайту, а не прогнозу розвитку української економіки, оскільки, як уже не раз пояснював науковий керівник групи дослідників ректор НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» академік НАН України М. Згуровський, у ситуації, коли країна переживає період зламу старої соціоекономічної системи, звичайні методи прогнозування застосовувати неможливо – механічне перенесення тенденцій минулого на майбутнє не може дати задовільного результату. Тому й слід застосовувати інші методи – методи форсайту, або передбачення. Вони дозволяють представити майбутнє, що не може бути інтерпретованим як звичайне продовження минулого, оскільки набуває принципово нового змісту, форми та структури.

Презентували Форсайт для України М. Згуровський та засновник фундації «Аграрна наддержава» А. Гордійчук, а модератором засідання виступив дипломат і відомий громадський діяч О. Чалий.

Дослідники визначили п'ять головних факторів, які гальмують розвиток української економіки (тіньова економіка, частка якої становить 47 %), величезний масштаб корупції (13,1 % від ВВП), пенсійне навантаження на бюджет (7,5 % ВВП), обслуговування державного боргу (7,4 % ВВП) та дуже висока енергомісткість ВВП, що в 3–5 разів перевищує енергомісткість ВВП розвинених країн світу.

Ще важливішим було визначення драйверів, або кластерів, спроможних вивести національну економіку на шлях розвитку. Головними з них є аграрний сектор; військово-промисловий комплекс; інформаційно-комунікаційні технології; створення нових речовин і матеріалів, нанотехнології; нова енергетика; високотехнологічне машино- і приладобудування; розвиток транзитної інфраструктури; розвиток наук про людину, біомедична інженерія, клітинна медицина і фармація; туризм.

На презентації було представлено вісім сценаріїв можливого розвитку України. Згідно з дослідженням, імовірність позитивного сценарію розвитку до 2030 р. становить лише 3 %. Проте, як вказано вище, науковці визначили послідовність дій влади і суспільства, необхідних для того, аби не допустити втілення негативних сценаріїв. Причому першочергові дії мають насамперед мінімізувати гальмівні фактори – корупцію та тіньову економіку, активізувати драйвери української економіки.

«Форсайт може стати ефективним інструментом для конструювання майбутнього нашої держави, як це було в інших країнах світу, – сказав М. Згуровський. – Його можуть використовувати люди, що приймають рішення на рівні держави, інституції громадянського суспільства та міжнародні організації для розроблення раціональної політики та конструктивних планів розвитку України».

Лише за умови виконання запропонованих у Форсайті кроків, відповідних дій влади та їх підтримки суспільством Україна зможе приєднатися до групи країн, які йдуть шляхом прискореного розвитку.

У панельній дискусії виступили заступник глави Адміністрації Президента України Д. Шимків, президент «Благодійного фонду науково-технічного розвитку імені Академіка В. С. Михалевича» і підприємець Л. Русаліна, президент Торгово-промислової палати України Г. Чижиков, директор Центру політичного аналізу «Стратагема» Ю. Романенко, відомий український підприємець і політик С. Тарута, та, звісно, М. Згуровський і А. Гордійчук.

<...> «Декларація учасників форуму «Форсайт та побудова стратегії соціально-економічного розвитку України на середньостроковому (до 2020 року) та довгостроковому (до 2030 року) часових горизонтах»

Ми, учасники форуму «Форсайт та побудова стратегії соціально-економічного розвитку України на середньостроковому (до 2020 року) та довгостроковому (до 2030 року) часових горизонтах», з огляду на швидкі суспільні зміни в країні та бурхливі події на геополітичній карті світу, прийняли рішення створити на основі Форсайту постійно діючу відкриту платформу, до якої увійдуть представники науки, бізнесу, влади та громадського сектору.

Платформа повинна стати загальнонаціональною основою для розробки стратегії на середньострокову і довгострокову перспективу. Головна ціль – досягнення Україною високого соціально-економічного розвитку, а саме:

- в середньостроковій перспективі (до 2020 р.) досягнення сталості, самодостатності (sustainability) українського суспільства в соціальному, економічному і екологічному вимірах;
- протягом ближчого десятиліття забезпечення зростання ВВП України не менше ніж у 2 рази і доведення його до \$400-500 млрд при збереженні стабільності суспільних і культурних систем та забезпеченні життєдіяльності власної біосфери і її спроможності самооновлюватися;
- у довгостроковій перспективі (на часовому відрізку 2020–2030 рр.) перехід до збалансованого розвитку (sustainable development), коли належним чином сплановане стратегічне застосування знань, розвиток наук і технологій створить покоління українців, які зможуть вивести країну на передові позиції серед країн Центральної і Східної Європи.

Наша мета – забезпечити застосування Форсайту як системної методології сценарного планування соціально-економічного розвитку країни, для встановлення прямого зв'язку між пріоритетними секторами економіки, наукою, бізнесом, владою, громадянським суспільством та побудови успішної країни з великими можливостями.